

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

03 august 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Țurcan Anatolie, Timofti Vladimir, Cobzac Elena și Guzun Ion,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Plîngău Alexandru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2020, în privința inculpatului

Hariton Timofei xxx, născut la xxx, originar din xxx și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.11.2019 – 18.02.2020;

Instanță de apel: 17.03.2020 – 07.10.2020;

Instanță de recurs: 16.12.2020 – 03.08.2021.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 18 februarie 2020, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală*, Hariton Timofei a fost recunoscut vinovat în baza art.312 alin.(2) lit. a) Cod penal. În conformitate cu art.55 Cod penal, Hariton Timofei a fost liberat de răspundere penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(2) lit. a) Cod penal, cu atragerea acestuia la răspundere contravențională. Procesul penal în cauza penală privind învinuirea lui Hariton Timofei de comiterea infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(2) lit. a) Cod penal, a fost încetat. Hariton Timofei a fost atras la răspundere contravențională și i s-a aplicat sancțiunea sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale, ceea ce constituia la momentul comiterii faptei suma de 7 500 lei.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Hariton Timofei, la 03 septembrie 2019, în intervalul de timp cuprins între ora 15:30 min. până la ora 15:50 min., urmărind scopul prezentării cu bună știință a declarațiilor mincinoase, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, aflându-se în biroul nr.22 din cadrul Inspectoratului de Poliție Buiucani, municipiul Chișinău situat pe str. Calea Iașilor nr.12, fiind audiat în calitate de parte vătămată pe cauza penală nr.2019031264, pornită la 05 august 2019 conform elementelor componente de infracțiune prevăzute de art.187 alin.(2) lit. e) și f) Cod penal, infracțiune care potrivit prevederilor art.16 alin.(4) Cod penal, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, constituie o infracțiune gravă. Totodată, fiind prevenit contra semnătură despre răspunderea penală pe care o poartă pentru

prezentarea cu bună știință a declarațiilor mincinoase, a declarat că la 31 iulie 2019, în jurul orelor 04:00 min., în timp ce se afla în apropierea localului "Inferno", situat pe str. Calea Ieșilor 49 din mun. Chișinău, șoferul de taxi, și anume Rotari Serghei Gheorghe i-a aplicat o lovitură cu pumnul în regiunea feței, unde a pierdut cunoștința. Ulterior, peste cât timp nu își aduce aminte, el și-a revenit, unde a depistat lipsa telefonului mobil de model "Samsung Galaxy A7" la prețul de 7 800 lei, în care era activă cartela SIM cu nr.xxx, considerând că anume Rotari Serghei Gheorghe este acea persoană care l-a lovit și i-a sustras telefonul său mobil din buzunar.

În continuarea acțiunilor sale infracționale, Hariton Timofei la 19 septembrie 2019, în intervalul de timp cuprins între ora 14:40 min. până la ora 15:20 min., aflându-se în biroul nr.22 din cadrul Inspectoratului de Poliție Buiucani, municipiul Chișinău, situat pe str. Calea Ieșilor nr.12 din mun. Chișinău, fiind audiat suplimentar în calitate de parte vătămată pe cauza penală nr.2019031264, pornită la 05 august 2019 conform elementelor componente de infracțiunii prevăzute de art.187 alin.(2) lit. e) și f) Cod Penal, și-a schimbat declarațiile, care se contrazic cu cele declarate anterior și anume, a comunicat și a recunoscut că la 01 iulie 2019, ajungând cu taxiul la localul "Inferno", situat pe str. Calea Ieșilor 49 din mun. Chișinău, după ce a intrat în local, a depistat lipsa telefonului mobil, după care a ieșit repede afară, dar taximetristul nu mai era, a mai așteptat afară câteva minute crezând că se va întoarce taximetristul și-i va restitui telefonul, dar nu a venit. Astfel, a fost sfătuit de către un băiat ca să plece la poliție și să spună că l-au bătut, din motiv că va găsi mai repede telefonul mobil.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, prima instanța a reținut în drept, că faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive a infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(2) lit. a) Codul Penal, declarații mincinoase - „manifestate prin prezentarea, cu bună știință, a declarației mincinoase de către parte vătămată în cadrul procesului penal, acțiune legată de învinuirea de săvârșire a unei infracțiuni grave”.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Hariton Timofei să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(2) lit. a) Cod penal și în baza sancțiunii normei date a-i stabili acestuia o pedeapsă sub forma de amendă în mărime de 600 unități convenționale

În motivarea cererii de apel, procurorul a indicat că, pedeapsa aplicată inculpatului Hariton Timofei, nu va asigura realizarea scopului procesului penal de protejare a societății și persoanei, astfel ca orice persoană, care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale, precum și nu va asigura realizarea scopului pedepsei penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului cât și a altor persoane.

Astfel, a susținut că pedeapsa cu amendă contravențională aplicată lui Hariton Timofei este una inefficientă, nu corespunde exigențelor individualizării pedepsei penale și este inechitabilă în coraport cu fapta săvârșită de inculpat, iar circumstanțele reținute de către instanță privind aplicarea prevederilor art.55 din Codul penal, în privința inculpatului Hariton Timofei, nu pot servi drept temei pentru aplicarea art.55 din Codul penal, și anume că ultimul și-a recunoscut vina, deoarece, în acest caz, instanța de judecată ar fi acordat aceleiași situații de drept o dublă valență juridică, or în speță, recunoașterea vinei a condiționat examinarea cauzei penale în baza art.364/1 din Codul procedură penală.

Prin urmare, în vederea restabilirii echității sociale, consideră că inculpatul Hariton Timofei urmează să fie atras la răspundere penală, cu aplicarea sancțiunii penale în conformitate cu limitele prevăzute de norma penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2020, a fost respins apelul acuzatorului de stat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea soluției pronunțate, instanța de apel a indicat că, prima instanță la pronunțarea sentinței, corect, a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că, inculpatul a săvârșit anume infracțiunea imputată. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța de apel a constatat cu certitudine că, Hariton Timofei a comis infracțiunea prevăzută de art.312 alin.(2) lit. a) Cod penal.

4.2. Cu referire la individualizarea pedepsei pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(2) lit. a) Codul penal, prima instanță a reținut, că conform art.16 Cod penal, infracțiunea în cauză este una mai puțin gravă, careva circumstanțe agravante nu s-au stabilit, iar ca circumstanțe atenuante s-a reținut căința sinceră, contribuția activă la descoperirea infracțiunii, lipsa prejudiciilor ca urmare a comiterii faptei ilicite, comiterea pentru prima oară a unei infracțiuni mai puțin grave. La fel, s-a stabilit că inculpatul dispune de studii medii speciale, este încadrat în câmpul muncii, din 18.08.2019, angajat în calitate de vânzător la SRL "ABC Gurmandis" - magazin Nr.1, fiind caracterizat exclusiv pozitiv la locul de muncă, fapt confirmat prin caracteristica anexată la materialele cauzei (f.d.81), la evidenta medicului narcolog sau psihiatru nu se află și respectiv, în prezenta cauză penală nu este parte vătămată sau parte civilă.

Instanța de apel a notat că, din conținutul art.55 Cod penal reiese că, pentru liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, trebuie să fie respectate unele condiții, în particular: persoana a săvârșit o infracțiune pentru prima oară; infracțiunea este catalogată ca fiind una ușoară ori mai puțin gravă; a fost reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune; s-a constatat că corectarea persoanei vinovate este posibilă, fără implicarea răspunderii penale; recunoaște integral vinovăția. Astfel, legea penală reglementează instituția liberării de răspundere penală, cu tragerea la răspundere contravențională a făptuitorului în cazul în care sunt întrunite cumulativ condiții prevăzute la art.55 Cod penal.

Prima instanță corect a ținut cont că, în timp ce primele trei condiții ce țin de liberarea de răspundere penală au o conotație obiectivă, care urmează a fi susținute prin probe administrate la faza de urmărire penală sau la faza judecării cauzei penale în instanța de judecată, atunci condiția privind constatarea faptului că, corectarea persoanei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale este o condiție subiectivă, iar în lipsa unor criterii definitorii reglementate printr-o bază legală, aceasta urmează a fi apreciată de către instanța de judecată, în mod individual, reieșind din fapta infracțională imputată, personalitatea inculpatului și comportamentul acestuia. În aceste condiții, a menționat că, constatarea faptului că, corectarea persoanei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale urmează a fi interpretată în coroborare cu celelalte condiții. În aceeași ordine de idei, s-a reținut că, inculpatul a conștientizat gradul prejudiciabil al acțiunii imputate prin faptul că și-a recunoscut vina, nu s-a eschivat cu rea-credință de la răspundere penală, s-a căit de cele comise, nu duce un

comportament antisocial. Mai mult, de instanța de fond corect a fost reținut motivul recurgerii la comiterea infracțiunii invocat de inculpat, acesta aflându-se într-o stare grea, în perioada respectivă.

Totodată, nu s-a constatat careva impedimente în aplicarea prevederilor art.55 Cod penal, dimpotrivă, s-a constatat prezența circumstanțelor atenuante, prevăzute de art.76 Cod penal, cât și a circumstanței excepționale, astfel fiind întrunite condițiile obligatorii pentru aplicarea prevederilor art.55 Cod penal.

La caz, instanța de apel a conchis că infracțiunea prevăzute de art.312 alin.(2) lit. a) Cod penal, săvârșită de inculpatul Hariton Timofei, face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, judecarea cauzei a avut loc în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, adică inculpatul a recunoscut integral fapta prejudiciabilă săvârșită și s-a căit sincer de cele comise, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, lipsesc careva prejudicii ca urmare a comiterii faptei ilicite, astfel prima instanță corect a pronunțat o sentință de încetare, cu atragerea inculpatului la răspundere contravențională, relevând în acest sens asupra caracteristicii și comportamentului inculpatului ce denotă conștientizarea celor comise, fiind la prima abatere de la lege, nefiind atras anterior nici la răspundere contravențională, fiind orfan de ambii părinți, a recunoscut din start vina și a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, fiind convins că pedeapsa aplicată inculpatului va avea drept scop restabilirea echității sociale și corectarea celui din urmă și că Hariton Timofei a conștientizat consecințele faptei sale, factori care determină instanța de apel să considere că instanța de fond a constatat corect liberarea acestuia de răspunderea penală.

5. Procurorul, în temeiul pct.6), 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, contestă cu recurs ordinar hotărârile adoptate, solicitând casarea parțială a acestora, în latura încetării procesului penal și liberării inculpatului Hariton Timofei de răspundere penală cu atragerea acestuia la răspundere contravențională în baza art.55 Cod penal, cu remiterea cauzei la rejudecare în această parte.

În motivarea cerințelor sale acuzarea constată că, în cazul dat instanța de apel liberându-l pe Hariton Timofei de răspundere penală pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(2) lit. a) Cod penal cu atragere la răspundere contravențională conform art.55 Cod penal, nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel de către acuzatorul de stat, și anume în ceea ce privește atingerea scopului pedepsei penale prevăzut de art.61 Cod penal.

Reține că, cu toate că instanța de apel a invocat că careva impedimente în ceea ce privește aplicarea în privința lui Hariton Timofei a prevederilor art.55 Cod penal nu există, a omis să se expună dacă prin aplicarea prevederilor în cauză va fi realizat scopul pedepsei penale, și anume cel special (de corijare a inculpatului) și cel general (de prevenire a săvârșirii infracțiunilor de acest gen de alți subiecți de drept).

În continuare, acuzatorul de stat în susținerea apelului invocă precum că inculpatul Hariton Timofei se învinuiește de comiterea unei infracțiuni mai puțin grave, care face parte din capitolul infracțiunilor contra justiției. Astfel în practică adesea intervin circumstanțe în care părțile vătămate, martorii își schimbă declarațiile pe respective cauze penale cu scopul de a libera sau de a trage neîntemeiat la răspundere penală anumiți subiecți, fapt ce condiționează în practică prejudicierea urmăririi penale, sau examinarea obiectivă a cauzelor penale aflate pe rol în instanța de judecată.

Din aceste considerente, acuzarea conchide că prin neatragerea la răspundere penală a persoanelor care se fac vinovate de comiterea infracțiunilor în cauză, în

special a infracțiunilor contra justiției, se aduce o știrbire imaginii justiției, cât și motivarea subiecților de drept să comită în continuare infracțiuni de acest gen, conștientizând că nu vor fi pedepsiți în mod corespunzător.

Acuzarea consideră că, la menținerea aplicării prevederilor art.55 Cod penal, instanța de apel urma să ia în considerație și circumstanțele comiterii infracțiunii, și anume de faptul că inculpatul a învinuit în mod conștient o altă persoană de comiterea unei infracțiuni grave, circumstanțe care au condiționat pornirea neîntemeiată în privința unei alte persoane a unei cauze penale, totodată în cadrul căreia taximetristului Rotari Serghei în privința căruia s-a pornit cauza penală i-a fost atribuit statut de bănuit.

Mai mult ca atât, instanța de apel invocând că prin comiterea infracțiunii prevăzute de art.312 alin.(2) lit. a) Cod penal, nu a cauzat careva prejudicii, nu a luat în considerație faptul că inculpatul Hariton Timofei a recunoscut vina de comitere a infracțiunea în cauză, abia după efectuarea mai multor acțiuni de urmărire penală, în cadrul cărora a fost stabilit inexistența faptului comiterii de către Rotari Serghei a infracțiunii prevăzute de art.187 alin.(2) lit. e) și f) Cod penal. Din aceste considerente instanța de apel nu a luat în considerație că efectuarea acțiunilor de urmărire penală a condiționat cheltuieli de resurse financiare suportate de stat la investigarea cauzei.

În plus, evidențiază că instanța de apel motivând că nu există careva prejudicii cauzate prin infracțiune de către Hariton Timofei, a omis să se expună asupra faptului că în baza declarațiilor mincinoase a lui Hariton Timofei, în privința lui Rotari Serghei a fost inițiată neîntemeiat o cauză penală în baza art.187 alin.(2) lit. e) și f) Cod penal, în cadrul căreia Rotari Serghei a fost recunoscut în calitate de bănuit, în cadrul căror circumstanțe a existat riscul real ca ultimul să fie supus anumitor măsuri preventive și răspunderii penale pentru o faptă care efectiv nu a săvârșit-o.

Astfel, decizia instanței de apel de menținere a sentinței de încetare a procesului penale și de liberare de răspundere penală a lui Hariton Timofei conform art.55 Cod penal, acuzarea o consideră neîntemeiată, nefiind realizat scopul pedepsei penale.

Ținând cont de prevederile art.75 Cod penal, de persoana inculpatului și gravitatea infracțiunii comise de către el, acuzarea de stat concluzionează că, corectarea este posibilă numai cu stabilirea pedepsei penale.

6. Asupra recursului declarat a prezentat referință avocatul Malai Vitalie în numele inculpatului, care s-a pronunțat pentru inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale, deoarece instanțele de fond just au constatat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei și au fost respectate condițiile de aplicare a prevederilor art.55 Cod penal.

7. Judecând recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi respins, din următoarele considerente.

Potrivit art.434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal lărgit constată că acuzatorul de stat invocă temeiurile pentru recurs pct.6), 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, precum și când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Raportând normele de drept citate la circumstanțele cauzei, Colegiul penal lărgit constată că aceste temeiuri nu-și găsesc confirmare în speța dedusă judecării.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal lărgit reține că, în esență, criticele acuzatorului de stat se axează pe ideea că instanțele de apel la caz neîntemeiat au aplicat prevederile art.55 Cod penal - liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională.

În acest context, Colegiul penal lărgit consideră că, la examinarea cauzei penale în privința inculpatului Hariton Timofei, instanțele de fond au acordat deplină eficiență prevederilor art.55 Cod penal, au luat în considerație că infracțiunea prevăzută de art.312 alin.(2) lit. a) Cod penal, săvârșită de inculpatul Hariton Timofei, conform art.16 Cod penal, este una mai puțin gravă, careva circumstanțe agravante nu s-au stabilit, iar ca circumstanțe atenuante s-a reținut căința sinceră, contribuția activă la descoperirea infracțiunii, lipsa prejudiciului material ca urmare a comiterii faptei ilicite, comiterea pentru prima oară a unei infracțiuni mai puțin grave, inculpatul dispune de studii medii speciale, este încadrat în câmpul muncii, fiind caracterizat exclusiv pozitiv la locul de muncă, la evidenta medicului narcolog sau psihiatru nu se află. Totodată, inculpatul Hariton Timofei a executat integral pedeapsa stabilită în prezenta cauză.

În aceeași ordine de idei, Colegiul penal lărgit reține că la caz, instanțele de fond corect au considerat că sunt întrunite condițiile prevăzute de art.55 alin.(1) Cod penal, iar hotărârile instanțelor de fond sunt întemeiate și motivate în partea privind liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională.

Suplimentar, Colegiul penal lărgit evidențiază că, acuzatorul de stat nu a făcut referire la careva circumstanțe pertinente ale cauzei sau ale personalității inculpatului, în baza cărora să fie constatată necesitatea excluderii aplicării prevederilor art.55 Cod penal.

Pe de altă parte, Colegiul penal lărgit respinge alegațiile invocate de către acuzare precum că, instanța de apel a omis să se pronunțe detaliat și amănunțit asupra tuturor argumentelor invocate în apel de către procuror. Or, acuzarea avea obligația să concretizeze care anume argumente nu au fost apreciate de către instanța de apel.

Mai mult, referitor la temeiul de recurs invocat de recurent (pct.6), Colegiul penal reține că, nu a stabilit nici o argumentare corespunzătoare în susținerea acestui temei, criticarea deciziei instanței de apel în sensul temeiului invocat purtând un caracter formal și respectiv, fiind neîntemeiată.

În plus, se reține că motivele invocate în recursul de pe rol, au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (pct.4. din decizie), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

Suplimentar, analizând textul deciziei atacate (f.d.123-125) în coraport cu motivele invocate de recurent, Colegiul penal atestă că, instanța de apel s-a expus

argumentat și motivat, bazându-și just soluția din decizie, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct.61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția.

În consecință, Colegiul penal lărgit nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de acuzatorul de stat, ce ar fi afectat hotărârea instanței de apel atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, recursul ordinar urmând a fi respins ca inadmisibil, cu menținerea hotărârilor atacate.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

d e c i d e :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Plîngău Alexandru, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2020, în cauza penală în privința lui *Hariton Timofei xxx*, cu menținerea hotărârii contestate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 07 octombrie 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

Guzun Ion